

Bayram AKBAŞ
Mesleki Yeterlilik Kurumu
Yönetim Kurulu ve
Kurum Başkanı

MESLEKİ YETERLİLİK SİSTEMİ VE MYK

Türkiye'nin sahip olduğu genç nüfus eğitim olanaklarına ulaşabildiği ve kaliteli işgücü haline dönüştürülebildiği takdirde ülkemiz için büyük bir potansiyel güçtür. Bu potansiyeli fırsata dönüştürme sorumluluğu sosyal diyalog çerçevesinde tüm taraflara aittir. Aksi durumda genç nüfus fırsat olmaktan çıkacağı gibi, makro soruna dönüşecektir.

Bilindiği gibi ABD'den başlayarak dalga dalga yayılan küresel ekonomik kriz tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlin artmasına neden olmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) açıkladığı 2009 Ocak dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre işsizlik oranları genelde % 15.5, genç nüfusta % 27.9'dur. İşgücüne katılım oranı % 45.8, istihdam oranı ise sadece %38.7'dir. İşsizlerin %61.5'i, istihdamdakilerin de %58.3'ü lise altı eğitimlidir. Diğer taraftan iş dünyasında nitelikli eleman temin etmek hiçte kolay olmamaktadır.

Bu tablo ciddi bir mesleki ve teknik eğitim açığımızın olduğunu ve de mevcut eğitim-öğretim sisteminin istihdam edilebilirliği sağlamadığını göstermektedir. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimin nicel olduğu kadar, nitel olarak geliştirilmesi aciliyet arz etmektedir.

Kuşkusuz işsizliğin başta yapısal olmak üzere değişik nedenleri bulunmaktadır ve bunlardan biri de eğitim-istihdam ilişkisinin zayıflığıdır. Gerçekten örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarından mezun olanlara verilen diploma veya belgeler, kişilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri güvenilir biçimde yansıtmamakta, çoğu zaman resmi bir kurumun verdiği belge iş dünyası tarafından kabul edilmemektedir. Ayrıca, herhangi bir eğitim almadan, çalışarak beceri edinen kişilerin büyük bir bölümü sahip oldukları becerilerini belgelendirme imkânı bulamamaktadır. Bu durum, en basit ifadeyle işsizlerin iş bulmasına, işverenlerin de aradığı işçiyi temin etmelerine engel olmaktadır.

Bu sorunları gidermek, en azından minimize etmek amacıyla tevdi edilecek görevleri yürütecek bir organizasyon için üçlü katılımı yıllarca süren hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Ulusal yeterlilik sisteminin kurulması, mesleki eğitimin iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmesi, edinilmiş bilgi ve becerilerin akredite kuruluşlar aracılığıyla ulusal ve uluslararası alanda kıyaslanabilirliğinin sağlanması ve hayat boyu öğrenmenin teşvik edilmesi görevlerini yerine getirmek üzere, 21 Eylül 2006 tarihli ve 5544 sayılı Kanun ile Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) kurulmuştur.

MYK, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili kuruluşudur. MYK'nın tüm organlarında Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, işçi, işveren ve meslek kuruluşlarının temsilcileri, eğitim ve istihdamla ilgili diğer bakanlıkların, kamu kurumlarının temsilcileri bulunmaktadır ve tüm kararlar üçlü katılımı alınmaktadır. MYK'nın yapısı kuruluş amacına ulaşmasını desteklemekte, tüm faaliyetlerin tarafların mutabakatıyla yapılmış olmasına imkan sağlamaktadır.

Kurucu mahiyetteki ilk MYK Genel Kurul, Yönetim Kurulu üyelerini seçme gündemiyle 08 Aralık 2006 tarihinde yapılmış, Yönetim Kurulunun 26 Aralık 2006 tarihinde ilk toplantısını yapmasıyla da MYK hukuken faaliyete geçmiştir. Bütçe, personel planlaması, çalışma programı belirlenip, personel istihdam edilmeye başlanılmasından bu yana geçen bir yılı aşkın sürede, ikincil mevzuatın oluşturulması, hizmet binası ve donanım temini gibi sıfırdan bir kurum oluşturma yolundaki zorlu çalışmalar tamamlanmış ve MYK fonksiyonel hale getirilmiştir.

MYK'nın ana görevi Avrupa Birliği ile uyumlu Ulusal Mesleki Yeterlilik sistemini kurmak ve işletmektir. Ulusal Mesleki Yeterlilik Sisteminden beklenen;

- Eğitim ile istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi,
- Ulusal meslek standartlarının ve yeterliliklerin belirlenmesi,
- Öğrenme çıktılarının kalite güvencesinin sağlanması,
- Yatay ve dikey geçişler için yeterliliklerin ilişkilendirmesi, ulusal ve uluslararası kıyaslanabilirlik altyapısının oluşturulması,
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklenmesi, öğrenmeye ulaşmanın ve ilerlemenin kolaylaştırılması, öğren-

menin tanınması ve kıyaslanabilirliğinin sağlanmasıdır.

İşlem basamakları gereği öncelikle ulusal meslek standartlarının (UMS) belirlenmesi gerekmektedir. UMS; devlet, işçi, işveren ve meslek kuruluşlarının uzlaşmasıyla, araştırma, inceleme, analiz ve diğer teknik çalışmalarla oluşturulan, iş dünyasındaki mesleki koşulları tanımlayan metinlerdir.

UMS taslakları MYK'nın yetkilendirdiği kurum ve kuruluşlarca, uluslararası uygulamalara uygun formata göre hazırlanacaktır. Bu taslaklar sektör komitelerinin incelemesinden geçecek ve MYK Yönetim Kurulunca onaylandıktan sonra UMS olarak Resmi Gazetede yayımlanacaktır.

UMS hazırlamak üzere yetkilendirilen kurum ve kuruluşlar; sektörünü temsil etme yeteneği, sosyal tarafların sürece etkin katılımının sağlanması, süreci yönetebilecek beşeri kaynağa, mali ve fiziki altyapıya sahip olma ölçütlerine göre seçilmektedir. Bu ölçütler MYK ikincil mevzuatıyla kural haline getirilmiştir.

UMS Hazırlanması Hakkında Yönetmelik dâhilinde yapılan çağrı ve tanıtımlar sonucunda, 60'ın üzerinde gönüllü kurum/kuruluştan UMS hazırlama başvurusu alınmıştır. Bu başvuruların değerlendirilmesi sonucu MYK Yönetim Kurulu, inşaat, enerji, otomotiv, metal, ulaştırma, tekstil, hazır giyim, deri sektörlerinde yetkilendirme yapmış, işbirliği protokolleri imzalanarak çalışmalar başlatılmıştır. Kimya, çimento ve turizm sektörlerinde değerlendirme çalışmaları son aşamaya gelmiştir.

Bu çerçevede TESK ve bağlı birçok federasyon özellikle esnaf ve sanatkârlara yönelik mesleklerin standartlarını hazırlamak üzere MYK'ya başvurmuşlardır. Değerlendirmesi sonuçlanan 14 meslekte UMS hazırlamak üzere TESK ve ilgili federasyonlar yetkilendirilmiş, bu işbirliğine ilişkin protokol 9 Mart 2009 tarihinde TESK Genel Başkanı Bendeve PALANDÖKEN ile MYK Başkanı tarafından imzalanmıştır. İmza törenine TESK Genel Başkan Vekili Burhan AKSAK, Genel Sekreter Naci SULKALAR; Türkiye Lokantacılar, Kebapçılar, Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu Başkanı İsmail SEZER, Türkiye Umum Ayakkabıcılar Federasyonu Başkanı Fatih ÖZCAN, Türkiye Terziler, Konfeksiyoncular ve Giyim Sanatkârları Federasyonu Genel Başkanı Sinan TURHAN ile Türkiye Madeni Eşya Sanatkârları Federasyonu Başkanı Özcan SARAÇOĞLU ile teknik personel katılmışlardır. Bu vesileyle gösterdikleri sorumlu davranış ve

İlgiden dolayı TESK yöneticilerine ve mensuplarına şükranlarımı sunuyorum.

UMS hazırlamak üzere yetkilendirilen kuruluşlardan INTES inşaat, MESS otomotiv sektörlerinde, GAZBİR-UGETAM doğalgaz alt sektöründe ilk taslakları hazırlamışlar ve taslaklar ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne sunulmuştur.

MYK'nın asli faaliyetlerinden biri de sınav ve belgelendirme işlemleridir. Bu faaliyetler 30 Aralık 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği"nde belirlenen usul ve esaslara göre yürütülecektir.

Ulusal mesleki yeterlilik sistemi dâhilinde ulusal yeterlilik; yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca yapılan değerlendirmelerle tespit edilen ve MYK tarafından onaylanarak ulusal yeterlilik çerçevesine yerleştirilen, bireyin sahip olması gereken bilgi, beceri ve yetkinlik olarak tanımlanmıştır. Mesleğe ilişkin yeterlilik düzeyleri Avrupa Yeterlilik Çerçevesine (AYÇ) uygun olacaktır. MYK tarafından kabul edilen ulusal yeterliliklere göre sınav ve belgelendirme faaliyetleri yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından gerçekleştirilecektir.

UYÇ'deki yeterliliklere göre yeterliliğini belgelendirerek MYK belgelerini edinmek isteyen kişiler, Kurum tarafından yetkilendirilmiş bir belgelendirme kuruluşuna başvuracaklardır. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları ilgili yeterlilikte yer alan başvuru şartlarına göre belgelendirme başvurularını değerlendirecektir. Bireylerin belgelendirilmeleri ile ilgili süreç yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca yürütülecek olup, sürece ilişkin ayrıntılar yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca hazırlanarak bireylerin erişimine sunulacaktır.

Sonuç olarak; Ulusal Mesleki Yeterlilik sistemi dâhilinde mesleki ve teknik eğitimin iş piyasası ihtiyaçlarına göre verilmesi, eğitim çıktılarının bilgi, beceri ve yetkinliklerinin (sargın öğrenme dâhil) sınavlarla belirlenip belgelendirilmesi, bu belgelerin ulusal ve uluslararası kıyaslanabilir, itibar edilen değerler olması sağlanacaktır. Bu noktada yeterlilik sorunundan kaynaklanan emek arz talep uyumsuzluğu önlenerek istihdam artışı sağlanacak, ayrıca toplam verimlilik ve rekabet gücü artırılabilecektir.